

# Utveckla högläsning

Till läraren när eleverna läser högt, F–9

|                                                                                                                          |                                                                                                        |                                                                                                    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Innehållet först</b><br>Ställ en fråga om texten, och arbeta sedan med rösten. Rösten ska föra fram det texten säger. | <b>En strategi i taget</b><br>Läs utan och med den, och tänk högt om varför. Eleverna läser efter dig. | <b>En lyssnare som svarar</b><br>Alla läser i lugn takt för en kamrat, utan klocka och turläsning. |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------|

**De fem strategierna** Ta dem i ordning, i en text som eleven läser säkert. För ordet och meningen finns Lässtrategier.

| Strategin och tecknet                                                                                   | Så låter det utan                                                                                            | Så visar och säger du                                                                                                                                                               |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>1 • Tankepausen</b><br>/ kort, där en ny tanke börjar<br>// lång, vid punkten och före det spännande | Ord för ord, en paus inne i en fras eller vid radslutet i en berättelse, eller en lång paus vid varje komma. | Läs "Hunden med pinnen i munnen satt på trappan" först med en paus efter pinnen och sedan efter munnen. "Var börjar en ny tanke? Där pausar jag och andas, så att du hinner tänka." |
| <b>2 • Frågan och utropet</b><br>en ring runt ? och !                                                   | Alla meningar låter likadant, eller rösten går upp i slutet av varje fråga.                                  | Läs "Mamma kommer." "Kommer mamma?" "Mamma kommer!" och fråga vad som skiljer. "Titta på tecknet i slutet innan du läser."                                                          |
| <b>3 • Repliken</b><br>en ruta runt det som sägs                                                        | Repliken och "sa hon" i samma ton.                                                                           | Läs en replik med två känslor. "Vilken passar texten? Var pratar hon, och var berättar jag?"                                                                                        |
| <b>4 • Det viktiga ordet</b><br>ett streck under                                                        | Alla ord lika starka, eller betoning som inte passar det eleven vill säga.                                   | Första gången: betona olika ord i "Det var inte min cykel" och fråga hur betydelsen ändras. Fråga sedan i texten: "Vilket ord är viktigast här?"                                    |
| <b>5 • Lyssnarens takt</b><br>~ långsamt vid det viktiga                                                | Fort och med tappade ord, för tyst, eller med blicken bara i texten.                                         | Läs för fort och sedan i lyssnarens takt. "Hänger du med? Jag tittar upp vid en lång paus."                                                                                         |

En svensk fråga börjar ofta på en lite högre ton och faller mot slutet, så säg "läs så att det låter som en fråga". I en dikt pausar du kort vid radslutet och längre vid en tom rad.

**Innehållet och lyssnaren** Välj en strategi och en fråga till varje pass. Lyssnaren svarar på båda.

| Det du gör                            | Så märker du att det behövs                                | Så säger du                                                                                                          |
|---------------------------------------|------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>En fråga om förståelsen</b>        | Eleven läser rätt men kan inte säga vad texten handlar om. | "Vad händer här? Hur känns det för honom nu?"<br>Pren pratar en halv minut innan någon svarar högt.                  |
| <b>En fråga om texten och jag</b>     | Texten berör inte eleven, och läsningen blir platt.        | "Har du varit med om något liknande? Vad hade du gjort?"                                                             |
| <b>En fråga om texten och världen</b> | Eleven ser inte vad texten har med världen att göra.       | Om en berättelse: "Kan det här hända på riktigt?"<br>Om en nyhet: "Varför tror du att det står i tidningen?"         |
| <b>Ett ord i marginalen</b>           | Tecknen kommer före innehållet.                            | "Skriv ett ord om vad som händer eller hur det känns. Sedan sätter du tecknet på två eller tre ställen."             |
| <b>Lyssnarens två meningar</b>        | Lyssnaren säger bara "Bra!"                                | Be om "Jag förstod att ..." och "Jag hörde att du ...", med ett ställe: "Jag hörde att du pausade före 'plötsligt'." |
| <b>Din återkoppling</b>               | Rösten blir en uppvisning eller en tävling i fart.         | Sätt ihop innehållet och rösten: "Jag förstod att hon var rädd, för att du viskade."                                 |
| <b>Utan tecken</b>                    | Tecknen blir en regel som eleven följer.                   | "Läs nästa del utan tecken. Gör rösten det ändå?"                                                                    |

© Niclas Fohlin, niclasfohlin.se. Bygger på Högläsning i par och [Fohlin och Wilson, Läs! \(2025\)](#), och på bland andra Godde m.fl. (2020), Wolters m.fl. (2022), Miller och Schwanenflugel (2008), Kuhn och Stahl (2003), Rasinski (2004), Horne och Roll (2021) och Skolverkets Lärportalen.